

Borgholms kommun
Miljö och byggnadsnämnden
Box 52
387 21 Borgholm
mobn@borgholm.se

Kommentarer/Yttrande från Ölands Naturskyddsförening, kring
Granskningsyttrande II,
angående Detaljplaneförslaget för Stora Rör 2:1 m. fl.

[Vi har sannolikt inte fått ”inbjudan” för yttrande eller granskning, i varje fall inte i denna fas, möjligen beroende på att vi inte hörsammat tidigare lämnad möjlighet, vid samråd el. dyl. Men vi hoppas vi ändå kan ses som värdig representant för naturvårdens och det allmännas intressen i detta avseende.]

Sammanfattning

Ölands Naturskyddsförening anser att planerad exploatering av Stora Rör 2:1 medför en betydande miljöpåverkan, och vill med kraft avråda från såväl den sydligaste bebyggelseytan som ”diagonalvägen” i riktning SO–NV, främst utifrån följande såväl naturvårdande som rekreationsskäl: 1) den viktiga kontinuiteten, i tid och rum, av såväl skogen som öppnare sandiga ytor mellan Ljungheden och Rosti BRYTS på ett drastiskt och irreversibelt sätt; 2) ny bebyggelse öster om Mor Linas väg minskar kraftigt känslan av ett stycke ”vild” natur, men denna skogsdel sparad ges tillsammans med de våtare (planerat obebyggda) ytorna norr därom, förutsättningar till bibehållna ekosystemtjänster och goda naturupplevelser; 3) de mera artinriktade underlagsstudierna bedöms som lite otillräckliga och deras användning i miljökonsekvens- och planbeskrivningarna är delvis missvisande. Dessutom lämnas några kommentarer kring vattenfördröjningsytan, framtida naturvårdsgynnande anpassning och vägdragningar, samt var hus ändå kan byggas.

Vi inser givetvis att bostäder behövs, och dessa kan troligen delvis tillskapas i det aktuella planområdet, men vi menar att exploateringen bör vara på en betydligt lägre nivå, av skäl som följer. Vi har besökt Rällaskogen vid två tillfällen och framför här vår syn på detaljplaneförslaget för *Stora Rör 2:1 m. fl.* Vi har dessutom studerat alla tillgängliga och relevanta dokument i ärendet.

Vi har bedömt och granskat området och detaljexploateringsplanerna utifrån de **naturmässiga/biologiska kvaliteternas egenskaper och värden dels för naturens egna värden, ”i/för sig själv”, dels allmänhetens möjligheter till rekreation och upplevelser.** Vi har i huvudsak undvikit att involvera upplevelseaspekter som är direkt kopplade till de

redan bebyggda fastigheterna och dess ägare, vi har ej heller berört rena trafiktekniska och servicefunktionsfrågor.

Våra besök (5/9 och 6/10) har i huvudsak inte varit inriktade på detaljer (arter), delvis pga att vi var där på hösten, och att vi finner de underliggande ”inventeringsinriktade” dokumenten Miljökonsekvensbeskrivning (MKB), Naturvärdesinventering (NVI) och Fågelinventering (de senare refereras givetvis i det förstnämnda) relativt vederhäftiga och välgjorda.

Dock bedöms i MKB:n den planerade exploateringen ”inte medföra betydande miljöpåverkan”. Detta är ur naturvårdssynpunkt en både olycklig och delvis felaktig slutledning, av följande skäl:

1. Man säger att kontinuiteten, i tid och rum, av såväl skog som öppnare sandiga ytor mellan Ljungheden och Rosti är viktig att skydda. Men den absolut viktigaste och mest verkningsfulla effekten erhålles så klart av att inte bebygga skogen mellan Mor Linas väg och tänkt förskola m. m. Att med bebyggelse där, och en avskärande väg, (ändå) hävda att en sådan spridningskorridor skulle fungera är nog en utopi, vilket nog de flesta naturvårdskunniga skulle bekräfta.
2. Hela området öster om befintlig bebyggelse längs Mor Linas väg, inkl planerat utrymme för förskola m.m. (”röd yta”) måste besparas exploatering. Här finns många äldre tallar, en tydlig olikåldrighet, en begynnande ekvegetation och andra buskbildande inslag. Att dra en väg tvärs genom denna yta är verkligen att förta en möjlig känsla av ”lite vild”/ursprunglig natur. Däremot, utan den här tänkta exploateringen bildas ett större naturområde tillsammans med den enligt planerna helt riktigt sparade fuktigare ytan norr därom, (”fördröjningsyta”). Därmed synes det rätt uppenbart att detta område behöver få ett formellt skydd. Då skulle delar av planområdet kunna förbli ett fint rekreationsområde för såväl närboende som besökare. Vår bedömning rimmar väl med synpunkter gjorda av Pro Natura (2008).
3. NVI:ns värde för bedömning av påverkan i det aktuella området kan ifrågasättas pga:
  - a) den redovisar ffa sju värdefulla naturvårdsobjekt utanför planområdet, men med viss oklarhet för vad som finns av värden inne i detsamma,
  - b) den verkar mest luta sig mot tidigare kända fynd på Artportalen och fokuserar mest på växtarten ryl, den lär dock finnas även i planområdet(s nordvästra del),
  - c) alla insektsfällorna var placerade utanför nu aktuellt planområde,
  - d) en viss oklarhet om ”intensitet” och ”var” inom planområdet inventering skedde.
  - e) Dessutom finns alltid osäkerheten att Artportalen bara speglar där besök gjorts.

Denna kritik riktas dock i huvudsak inte mot NVI:n som sådan, utan hur den **används** som argument för att naturvärden inte i stort sett är hotade.

4. Angående fåglar bör framhållas att den rödlistade spillkråkan har ganska frekvent observerats födosökande i planområdet, som alltså är viktigt för denna art, och som ju är allmänt känd för att behöva relativt stora ytor för att trivas. Även frånvaron av hörd nattskärna torde vara en slumpberoende miss, arten är ju minst sagt lite lynnig. Med all respekt för metodens anvisning om 200 meters lucka, liksom även WSP:s inventerare, så förefaller summa 5,5 timmars fältinsats (dagtid) för 60 ha ganska lite.
5. Planbeskrivningen och Miljökonsekvensbeskrivningen pekar visserligen på att viss påverkan på de höga naturvärdena kommer att ske, men man verkar mena att denna är låg, och med föreslagna anpassningar, närmast försumbar (vår tolkning). Ovanstående synpunkter och verkligheter verkar snarare motsäga detta.

Här följer ett antal lite mer ”fysisk planeringstekniska” synpunkter:

1. Angående den ovan nämnda ”vattenfördröjningsytan”, hur kommer detta områdes nu lite vilda karaktär att påverkas av dagvatteninfiltrering, med risk för giftiga eller gödande ämnen från den nya bebyggelsen? Vilka åtgärder/ingrepp kommer att göras? Vi rekommenderar även att låta de befintliga stigarna räcka, möjligen med små vägvisande skyltar, men inga nya arrangemang!
2. Det finns nog anledning att experter på Länsstyrelsen bör bedöma om sandblottnings och viss förändring av vegetationen i såväl ”det sparade” området som det bebyggda skulle kunna gynna såväl spridning som etablering av främst sandlevande insekter.
3. Att dra vägen snett över branten alldeles söder om Rälla Tall 6:28 (eller norr om, viss oklarhet vilken kartversion som gäller) skär av kontakten mellan befintlig bebyggelse och det ovan urskilda lite vildare naturområdet. En sådan väg bör alltså utgå, och befintlig stig kan möjligen förbättras något, dvs från Stora Rörsvägen till Mor Linas väg. Att gatan sålunda sneddar över branten verkar i MKB:n (sid. 21) anses som ett ringa problem, men vi menar att denna väg är ett betydande ingrepp i området.
4. Därmed föreslår vi att de måttliga antalet hus längs Mor Linas väg har fortsatt utfart till/via Stora Rörsvägen. I gengäld slipper de som bor där nybyggnation öster om sig.
5. Eftersom det förefaller oss att skogsområdet norr om byggelsen vid den namnlösa vägen norr om Almas väg, dvs väster om branten, har relativt sett mindre naturvärden (mer likåldrig skog, homogen markvegetation, ingen kupering) och bör kunna bebyggas. Trafiken därifrån borde kunna gå norrut, via en förbättrad Vincents väg och ut via Hellners väg.
6. Den i vårt förslag uteblivna bebyggelsen öster om Mor Linas väg kanske kan kompenseras av något fler hus söder om det planerade området i planområdets nordöstra del. Och där kan byggas en förskola, vilken sannolikt behövs i området.
7. Som det antyds i MKB:n (sid. 17), bör de nya gatorna inte beläggas med traditionell asfalt, utan någon form av grusliknande material.

Färjestaden som ovan,
för Ölands Naturskyddsförening

Jan Herrmann

Jan Herrmann, ordf.

Liselotte Wetterstrand Waldenström

Liselotte Wetterstrand Waldenström, naturvårdskunnig medlem